

gočne gozde, zdaj so skor vsi zginili. Golo skalovje, Kraške luknje, planjave polne peči nam strlijo naproti ravno tako na goličavah gora kakor na planem. V teh golih žalostnih krajih spomladi le redka travica raste, ki jo brž koze pomulijo ali pa jo požge poletinska vročina; le z veliko težavo vjame kmetovalec peščico zemlje, ki jo dež poplavi s sprstenelih pečin, da jo porabi za polje. Strašna vročina, potem pa spet ostra burja ste povsod nadlogi tej deželi.

Kakor pa je žalosten pogled večega dela te dežele, tako je v dolinah in pa obrežji zemlja ne le rodovitna, temuč tudi rajsko lepa. Polja ima 12 odstotkov, gozda 21, pašnikov 57. Iz tega se vidi, da ima polja najmanj. Zato vsako leto Dalmacija potrebuje 1 milijon 264.000 vaganov (mecnov) tuje pšenice in rži. Vina prideluje malo.

Dalmacija ima malo vodá, le 3 reke so večje: Krka, Cetina in Narenta, — Narenta dela na svojem koncu velika močvirja; tu je dežela nezdrava, pravo gnjezdo mrzlici. Začeli so sicer poslednji čas strugo tej reki obravnavati, al prepočasi napreduje to sila potrebno delo.

Vprašanje je: ali se ne more poljedelstvo v Dalmaciji povzdigniti? Važno je to vprašanje, al dozdaj, žalibog! vlada še ni na to mislila.

Kako pa stoji z obrtnijo v tej deželi? — Tudi ta je zelo revna; kar velike obrtnije izdelajo, je vredno le pol drugi milijon gold., izdelki male obrtnije pa se cenijo na dobra 2 milijona.

Kako pa je s kupčijo? Lega ob morji in izvrstne luke (ladjostaje) kažejo Dalmaciji pot trgovstva po morji. Tu bi se lahko opomogla. Al žalibog! tudi tu se kaže malo veselega. Le dve cesti peljete iz Hrvaškega v gornjo Dalmacijo do Spljeta, odtodi pa le ena sama v južno Dalmacijo, in še ta je večkrat pretrgana. Iz vse Turčije pelje le ena cesta iz Mostara v Metković. Sicer je le malo dobrih cest, večidel so poti le za tovoriti čez groblje in ostro kamenje, po katerih osel in mula komaj tavata. — In to je krivo, da tudi trgovstvo hira.

Razun vojnih in Lloydovih ladij, ki morajo sem zahajati, ne vidi Dalmacija nobenih družih parnih ladij; ladij z jadrí šteje Dalmacija 45, ki dalje jadrajo, — 74, ki se ob primorji sem ter tje vozijo, in 825 malih ladjic. Na pol manj se izvažva iz Dalmacije, kakor se v Dalmacijo vozi blaga! In vendar so Dalmatinci najboljši mornarji; njih vidimo na vseh avstrijskih vojnih ladijah, njih na tisoče služi tujim gospodarjem!

Tako vidimo Dalmacijo v vsem zanemarjeno brez poljedelstva, brez obrtnije, brez trgovine, ubogo iz zapuščeno! (Kon. prih.)

Vrtec lepoznavski.

Visoka pesem.

Zložil Jovan Vesel-Koseski.

(Dalje.)

V.

Vlada tvoja zgodi se.

Bog nebes, voditelj sveta tega,
Stvarnik naš, ozvezdja in prahu,
Poln izvirk, pričina bitja vsega,
Večni duh uspeha in miru!
Nedosežno, modro, blago bitje,
Snag zaklad, modrosti in dobrot,
Vsim stvarém brez mere plodno klitje,
Rojstvo vsih ljubezni in lepot!

Od kresnic do bleska Kerubina,
Od perhnin do trupla sončniga,
Vsih osup je tvoja veličina,
Vsim nagib le volja tvoja da.
Do mahú od cedre veličanske,
Do šeptanj od treska zlih vremen,
Spriča vse moči nam tvoje djanske,
Sjajni ert, veršine tvojih cen.

Ti veliš — blešče krogle spejo
Hipno v mrak neskončne delje tje,
Zapoveš, in nove priderejo,
Lepših svit okrožje kinči vse;
Naročiš, in luči neštevilno
Zalša ti obleke sončni rob,
Migneš le, nališpa se obilno
Zemlja vsa pretežena blešob.

Kimneš, de! — pretí nam doba treska,
Narod cel človeški trepetá;
Rečeš, ne! vesela ura leska,
Zemlja raj je plodni, srečna vsa;
Ti veliš, pozimska slana skrije
V beli plajš gošave, polja, sad,
Zapoveš, in rahlo se razvije
Skrito vse v oživljeno pomlad.

Bog visok nebes in sveta tega,
Tebi kdo primeriti se sme?
Sonca kras, bleskot okrožja vsega,
Zgine v nič, ko tebe se zavé.
Iz globín, iz delje neizmerne,
Gleda te, ko mi, čistejši duh,
Miglej tvoj tajivne in nevarne
Razkropí, ko piš kardelo muh.

Bog visok obnebja, zemlje, sveta,
Vsih deržav, vladarjev, kraljev car,
Vredno s čim časti te duša vneta,
Vmerlih kak prijeten ti je dar?
Samo to, de tvojiga kraljestva
V krogu se pobožno vkloni vsak,
V zvezi de nezmerniga posestva
Zjasni se pohlepnosti oblak.

Svet spoznaj, in tu in unkraj groba,
Tvojo čast, in tvojo visokost,
Bodi duh, al bodi perst-osoba,
Velikan, vladar, al kmet priprost;
Tebi gre, de pade na kolena
Pred teboj, kar gibati se zná,
Vlade vsak de tvoje tehta ceno,
Vse ji v prid do zadne trohe da.

Tebi gre, de tu v deželi skusbe
Prepušti se tvôm naklonbam svet,
Serca žar de čisti grešne gnusbe,
Živo zmir za tvojo slavo vnet;
Tebi gre, de človek vedno meri
V isti cilj, ki tvoja mera je:
„Sreča vsih! prospeh keržanski veri!“
Ta namen, naš oče, zgodi se!
(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Gradca. — Nova c. k. gimnazija šteje 195 učencev v vsem skupaj. Največ jih je v nižih razredih; v 8. razredu jih je le 6 — tedaj toliko kot učiteljev, v 7. jih je 20, v 6. le 8. To so pač žive priče, kako nepotrebno je še nove nemške gimnazije v Gradcu,

ki pa se zdržuje tudi iz slovanskih davkov. Ko bi kaka nova slovenska gimnazija štela tako malo glav, kako bi vpili naši nemškutarji in naša „Tagespošta“ in Vaš „Tagblatt“, kako bi rijovala ta kultur-tregerja! — Kako nevedni so nemškutarji, vidi se prav očitno iz tega, da Peter Kozlerjev že 20 let stari „zemljevid zemlje slovenske“, ki ga štajarski Slovenci nameravajo dodati posebnemu natisu Hermanove interpelacije, razglašujejo svetu za „novo karto“! Najnovejša nemškutarska „Presse“, „Tagespresse“ imenovana, pa je ovohala, da se dandanes nahaja ruskega srebernega denarja (kopék) obilo, in to od onega časa, kar so slovenski deželni poslanci tukaj bili. „Tagespresse“ se dela sicer tako ljubeznjiva, da noče denuncirati, da kopeke padajo iz žepov poslancev, ona le povedati hoče, da je v Gradcu vse polno ruskega srebernega denarja. — Da bi ga le bilo! bi se saj povrnili sreberni časi namesti papirnatih; al žalibog, da „severni stric“ ni tako usmiljen, da bi nas sè zlatom in srebrom oskrboval! Morebiti sta Blagatinšek (Kaisersfeld) in Vozar (Waser) Slovincem tako mila, da sta si naročila ruskih kopék in skušata zdaj ž njimi tolažiti nevoljne Slovence.

Iz Trsta. — Delalci nekterih delalnic so se spuntali, da nočejo delati, ako se jim ne povikša dnina. Zvečer 5. dne t. m. so žugali delalnici Tonello-vi; policija je na nogah; zadnje dni so se nekaj pomirili.

Iz Gorice. (*Interpelacija zaradi „Slovenije“*.) Iz poslednje seje deželnega zbora piše „Domov.“ tako-le: „Tisti hip, ko je dr. Tonkli stavil to interpelacijo, so menda samo trije slovenski poslanci vedeli, kaj bo, in še ti so še le 2—3, en sam 10 minut poprej, izvedeli, da pride na dnevni red „Slovenija“. Branje interpelacije je trajalo kakih 15—20 minut. Kakor hitro je dr. Pajer zapazil, kam vvod interpelacije meri, pošepeta nekaj svojemu sosedu dr. Deperisu v ušesa, in zdajci se vzdignejo vsi italijanski poslanci ter dvorano zapusté; samo dr. Doliak, sedeč na desnici, ki ni izprva znabiti vedel, zakaj so levičarji ušli, je ostal še nekaj časa, pozneje jo je pa tudi pobrisal, tako, da med branjem zadnje tretjine interpelacije je bilo v zbornici samih 9 Slovencev pa glavar in vladin komisar, tedaj ni bilo tiste večine (12 poslancev), ktere nazočnost je potrebna za veljavno sklepanje. Vkljub temu je glavar molčal in pustil, da je dr. Tonkli vso interpelacijo prebral. Ko je končal in služabnik interpelacijo glavarju izročil, oglasi se poslanec Černe: Prosim besede. Gosp. interpelavec ni bral imen tistih poslancev, ki so interpelacijo podpisali; prosim, g. glavar, blagovolite jih naznaniti. Glavar (govori nekaj nerazumljivega . . .) (*Več poslancev:*) Kakó, kakó? kateri? Glavar: Dr. Tonkli in dr. Žigon. To rekši izroči interpelacijo cesarskemu komisarju. Ces. komisar: Interpelacijo predložim visoki vladi“.

Dalje piše „Domov.“ tako-le: V „Novicah“ dne 3. t. m. nahajamo te-le besede: „Iz goriškega zbora nas je osupnila nesloga med slovenskimi poslanci“. — Na to odgovarjamo to-le: Ta nesloga ni znabiti tako huda, kakor se utegne zdeti tistim, ki naše zborne zadeve od daleč gledajo. Sicer pa za zdaj lahko tudi še to-le pristavimo: Za „Slovenijo“ ali „Ne-Slovenijo“ ni šlo v goriški zbornici 30. okt. t. l. V tem so vsi slovenski poslanci edinih misli. — 22. oktobra so imeli zadnjo klubovo sejo v dr. Tonkli-evi pisarnici. O čem se je govorilo in kaj sklenilo, nismo pooblaščeni povedati; dovolj, da občinstvo vé, da so bili vsi nazoči poslanci s tem, kar se je tisti dan sklenilo, popolnoma zadovoljni. Od tistega dne se ni klub več snidel. Interpelacija 30. okt. je večino kluba tem bolj osupnila, ker se je ni do tistega trenutka, ko se je imela seja začeti, nihče zanesel. Ne stvar sama na sebi, ampak nekaj družega je menda g. Černeta in večino slov. poslancev

razžalilo. — G. Černetu je šlo dr. Pajerju nasproti zato, da bi ga spravil na led, to je, da bi ga prisilil govoriti, po čemur bi bila — kakor se je kazalo in kakor občinstvo trdi — blamaža še večja, ko po negovorjenji. Da je dialektično jako spretni g. Černe kompaktnost slovenske stranke gledé direktnih volitev tajil, bilo je parlamentarna in govorniška taktika. Tudi to, da je povdarjal, da sta interpelacijo samo 2 slov. poslanci podpisala, ni bilo družega, nego srečen poskus, nasprotniku orožje iz rok izbiti. Dr. Pajer, namreč, videč, kako na slabih nogah njegova reč stoji, je bil pustil bistvo stvari ter se poprijel vmesnega primerljeja (interpelacije) in hotel ga brž ko ne porabiti za škandal, tistim poslušalcem na ljubo, ki jim je zabavljanje zoper Slovence sama mast. — Nadjamo se, da bodo časniki vsled tega našega pojasnila omenjeni prigodek po tej pravi njegovi podobi sodili; kajti iz kratkega telegrama, ki je letel po časnikih, ne dá se posneti, kaj in kako je bilo“.

Iz Št. Pavla v Savinski dolini 30. okt. — Naj naznanim „Novicam“, da smo letošnje leto žita še precej pridelali, a vina pičlo; šartin se prodaja po 50 gld. Tudi mi smo žalibog dobili snega na sv. Lukeža dan po poldrugi čevelj na debelo; ubogi ljudje nimajo še vse vsejano in jesenski pridelki so še skoro vsi pod snegom; tudi nimajo drv niti stelje. Ako se nas Bog ne usmili, gorjé bode za ljudi in za živino.

B. Winter.

Iz Idrije. (*Čitalnica naša*) napravi v nedeljo dne 14. t. m. v svoji dvorani veselico s sledečim programom: 1. Ustmena zahvala gospodu M. V. Lipoldu, idrijskemu deželnemu poslancu, za njegovo zvestno narodno postopanje v kranjskem deželnem zboru, poročena po čitalničnem odboru. 2. „O zgodovini papirja“, govori gosp. J. L. 3. Tombola s peterimi dobitki. 4. Godba in ples. Čitalniške družabnike in njih rodbine vljudno vabi odbor.

Iz Bistrice na Notranjskem. (*Veselica na dobro pogorelcem.*) V nedeljo 14. dne t. m. bode v naši narodni čitalnici „beseda“ s plesom. Velika čast doide ta dan naši čitalnici; sloveča gospá Golmajer-jeva, rodом Čehinja, blagovoli prepevati nam nekoliko pesem. Vdeležil se tudi bode tega koncerta bivši kapelnik g. Weis, kateri tudi slov kot izvrsten glasbar. Slava jima! Vstopnina bode za reveže pogorce. — Vabijo se tedaj prijazno v to veselico vsi udje čitalnice, pa se nadjamo tudi obilnih gostov. Odbor.

Iz Komende. (*Pijana krava.*) Nedavno so nekemu gospodarju hlapci škaf vina vkradli in ga v hlev poskrili. Krava v hlevu pride do tega škafa in vino popije. Neumna reva se s tem vpijani in tako strašno začne razsajati in mukati, da so mislili, da je zdivjala — stekla. Gospodar je že hotel jo pobiti dati, — kar speče vest tatove, ki so zapazili, da ni nič vina v škaфу, in razodenejo gospodarju, kaj se je zgodilo in da naj nikar ne dá krave pobiti, ker je le — pijana!

Iz Kamnika 4. nov. (*O Jenkovem spominku.*) Prežalostna novica o smrti gosp. Šimna Jenkota je še posebno nas Kamničane močno v srce ginila; z vsem slovenskim svetom to veliko zgubo obžalujemo, in to temveč ker rajni Jenko je nad 2 leti med nami prebival kot koncipient pri g. dr. Prevcu, in si po svojem vljudnem obnašanji vseh srca pridobil. Posebno zaslugo si je pa za Kamnik s tem pridobil, da je k vzbudi našega naroda pripomogel in mu med ustanovitelji naše narodne čitalnice gré v prvi vrsti zasluga. Če tudi že tukaj v Kamniku je bolehal, vendar nas je še včasih s kako drobno pesmico razveselil, in v posebno dragem spominu nam je balada, ki jo je lansko leto, starega leta zadnji dan, zložil: „Copronius iz Teherana“ bila je

dramatizirana in se je v občno pohvalo deklamovala; naš vrli Janez Sluga se je kakor „iz groba vstalo staro leto“ posebno skazal. — Da nepozabljivemu rajncemu dolžno čast skažemo, je napravila čitalnica tukaj v farni cerkvi lepi „Requiem“, pri katerem je posebno vse nazočevalo. Da se visokocenjenemu pesniku napravi nadgrobni spominek, nabrala je čitalnica po našem predsedniku že nad 30 gold., pa upamo, da bo okrožnica našega predsednika še več vspeha imela. Darovali so vsi čitalnični udje in drugi v ta blagi namen; posebno smo pa radostno tudi podpise tukajšnjih gospodičin brali. Drage „Novice“, vljudno vas prosimo, nam naznaniti *) odbor, ki bo za napravo tega spominka skrbel, da bomo potlej po končani beri znesek s podpisi vred poslali.

Iz okolice Loške. (*Spet nekaj novega!*) Dunajska „Gerichtshalle“ pripoveduje to-le: 14. svečana t. l. so kmečki fantje ukaje šli memo kapucinskega samostana v Škofji Loki, kar jim eden izmed njih reče, naj bodo tihi, gospod kaplan gré za njimi. Na to Tomaž S. zakriči: „kaj pa mi more far!“ Gosp. kaplan, kteremu se je to povedalo, toži fanta pri c. kr. okrajni sodnji v Loki, da ga je z farjem zmerjal. Sodnija je kričalca v preiskavo vzela in ga zaradi razžaljenja časti v zapor obsodila. Tomaž S. se pritoži pri c. k. viši sodnji v Gradec zato, da je obsojen za preveč dni v zapor. In kako je viša sodnija razsodila to pritožbo? Celó nekrivega ga je spoznala, rekši, da beseda „far“ je le trivialna, a ne žaljiva beseda. Najviša sodnija na Dunaji je pritrdila temu mnenju. — Mi bi mislili, da sodnija domača najbolje vé, da beseda „far“ ima pri nas na Kranjskem zaničljiv, tedaj razžaljav pomen.

Iz Ljubljane. (*Odbor družbe kmetijske*) je v svoji poslednji seji sklenil, da bode veliki zbor 24. t. m. Na prvi strani natisnjeni razglas kaže obravnave tega zbora, ki bode na več strani imeniten, posebno pa zato, ker v tem zboru se bode sklenilo, kar s zboljšanjem našega predivstva utegne kmetovalcem in deželi velik dobiček donášati prihodnji čas. Vsi naši trije rojaki, ki jih je letos družba poslala v moravski Schönberg, so tega živo prepričani, da za polovico dražje se bode prodajalo naše predivo, ako ga bomo izdelovali tako, kakor ga izdelujejo na Českem, Marskem, Šleskem itd., odkodar dobivamo najlepše platno. In vse to delo ni nobena copernija. Zato bi bilo želeti, da tudi naših kmetijskih gospodarjev pride veliko v ta zbor, da bojo slišali in videli kako in kaj. Vsacemu je pripuščeno priti v zbor in še prav z veseljem bode vsak sprejet.

— (*Mestni odbor ljubljanski*), ki je, kakor se že tako vé, zgolj „ustavnost“ in „ustavoljubje“, se je v svoji poslednji seji spet na vso moč napel, da bi se ustava za Slovence ne uresničila in da bi vzlasti glasoviti člen 19. državnih osnovnih postav „ad majorem Germanije — recte: nemškutarije gloriam“ še za naprej le na papirji ostal. V seji je namreč „veliki pedagog“ Pirker nasvetoval protest zoper postavo, ki jo je sklenil letošnji deželni zbor zastran učnega jezika na javnih ljudskih šolah, in zakaj? — zato, ker je po tega „velikega pedagoga“ modrosti slovenski učni jezik na ljudski šoli pedagogično nedopustljiv (*pädagogisch unzulässig*). Se vé, da je ta protest modri in „ustavoljubni“ mestni odbor tudi brez obotave, in kakor je že sploh pri vseh njegovih sklepih navada, enoglasno potrdil. Naj jim bo tudi to junaštvo! Mi jim ga ne zavidamo, ker smo trdno prepričani, da slovenski

narod zadobi svoje pravice, ali peščica ljubljanskih nemškutarjev to hoče ali noče. Tudi smo se že zdavnaj odkanili misli, da bi bilo mogoče pri nemškutarju s pametno besedo kaj opraviti, ker smo se več ko enkrat prepričali, da je to prazno delo. Zato si tudi danes ne bomo prizadevali brezvspešnega truda, da bi dokazovali, kaj je po pravici in pameti, ljudem, ki so za to oboje gluhi. Da pa le naši častiti bralci vidijo, kakošen razloček je med ljubljanskimi našimi nasprotniki in med poštenjšimi Nemci, podamo tukaj nekoliko vrstic, ki smo jih vzeli iz graške „Tagesposte“ od 5. t. m. Ona sicer, kakor vemo, Slovincem ni prijazna, vendar je napisala o narodni ravnopravnosti voden članek, v kterem tako-le govori: „V ljudskih in srednjih šolah po spodnjem Štajarskem in Kranjskem naj se pustí slovenskemu jeziku pedagogično opravičena veljava“ (*čujte modri g. Pirker, kako Vas sama Gracarca pobija*). „Kakor se nemški otroci v ljudskih šolah ne smejo podučevati drugače, kakor po nemško, ter se sme na učenje drugega deželnega jezika misliti še le po tem, ko so si po maternem jeziku prisvojili znanske prvine (*die Elemente des Wissens*), ravno tako v ljudskih šolah slovenskih občin ne sme in ne more biti drug učni jezik, kakor materni“. — Tako piše v nemškem Gradcu nemški časnik, v tem ko mestni odbor slovenske Ljubljane skleplje, da je slovenski učni jezik v ljudski šoli nedopustljiv!! Daljo sodbo o takem ravnanji prepuščamo svetu samemu. — Potem je mestni odbor tudi ugibe imel, ker mu deželni zbor ni dovolil, da bi kar brž za 40.000 gld. mestne zemlje prodal. Zakaj po §. 64. mestnega statuta je treba, če se hoče prodati mestnih reči, ki so vredne 10.000 gold. ali več, zato dovoljenja po deželni postavi. Zdaj v tej seji so pa mestni odborniki ugibali: ali smejo brez dovoljenja po deželni postavi vse eno prodati za 40.000 gld. vrednosti ali ne, in tudi to so tako uganili (kako modro!) da smejo, samo ne na enkrat, ampak na večkrat. Nam se zdi to tolmačenje popolnoma napačno, zakaj, če bi omenjeni §. 64. res imel ta pomen, potlej bi na pr. Podturnske grajščine mestni odbor brez dovoljenja ne mogel prodati cele, na kosove bi jo pa lahko. Tako nespametna pa menda postava vendar le ni. Al mi se tudi zavolj tega ne bomo prepirali z mestnimi odborniki, ker se nadjamo, da bo c. k. deželne vlade predsednik, pod kterega neposrednim nadzorom je mesto, in da bodo ljubljanski meščani za to skrbeli, da se prodajanje mestnega premoženje še o pravem času ustavi. Kako slabo gospodarstvo bilo bi to, da bi se zdaj, ker je za denar tako trda, prodajalo zemljišče na mahu, priča skušnja predvčerajšnja, ko se je na ljubljanskem mahu v dobrem kraju (blizu Zalarja) obdelano zemljišče čez 5 oralov s hišo vred po eksekucijsni poti prodalo za 560 gold.

— (*Iz zbora rudarjev*), ki je bil v Ljubljani 31. oktobra in 1. novembra, utegne našim bralcem, kteri niso rudarji in fužinarji sami, to najbolj zanimivo biti, da je bilo o razpravi rudniške postave prav živo besedovanje o preuredbi tiste kase, v katero rudokopi vkladajo nekoliko od svojega zaslužka in se rudarska ali bratovska skladnica (*Bruderslade*) imenuje. Najbolj se je spustil v to razpravo rudarski svetovalec g. Trinker, povdarjal je potrebo, da se več rudarskih bratovščin zveže v isti namen, — da tudi lastniki rudnikov kaj več doneskov dajo v te kase in da se osnovalo zbornice za rudništvo. To, da smo slišali, da v Avstriji premoženje teh skladnic se deloma steka v kaso rudnika (*Werkskasse*) in se večkrat s to pogubi, to nas je zeló osupnilo. Kdor ima srce za revne delavce v rudnikih, — kdor vé kako trpijo noč in dan pod zemljo, v kolikih nevarnostih je

*) Odbor za Jenkov spominek je v Kranji; kar se nabere denarja za-nj, naj se izroči gosp. Dragotinu Šavniku. Vred.

njihovo življenje, potem pa pomisli, da še to, kar si rudokopi tako rekoč od ust odtrgajo, da vložijo v kaso za take čase, ko so onemogli, zboleli in ne morejo več delati, utegne v zgubo iti, mora pač z nevoljo se obrniti od take naprave in želeti, da se kmalu predrugači tako, da ubogim delavcem saj to malo gotovo ostane, kar je njihovo. Škoda, da se je marsikaj resničnega govorilo v zboru, da se pa vendar za zdaj ni še gotovega sklenilo.

— (*Železnica gorenska*) se po popisu „Laib. Ztg.“ tako marljivo izdeluje, da do prihodnje pozne jeseni bode gotova. Ona polovica, ki sega od Trbiža do Jesenic, je težavniša, al delali so jo z večjo silo, — od Jesenic do Ljubljane bili so manj pridni, al tu ni toliko težav, po takem morete obe polovici ob enem izgotovljene biti.

— (*Mnogozaslужeni gosp. Luka Jeran*) je po knezoškofovem dovoljenji duhovsko pastirstvo pustil in se v farovž ljubljanske stolne cerkve preselil, kjer bode posebno vredništvo „Danice“ opravljal.

— (*Katoliško društvo*) si želi napraviti bandero, zato nekatere gospé in gospodičine v „Danici“ vabijo sestre katoliške družbe, pa tudi druge gospé in deklice, ktere niso družbenice, naj darujejo v ta namen. Darove sprejemajo denarničar gosp. Gerber, odbornik g. Ničman in društvena pisarnica.

— (*Silne kope snega*) so se po južnem vremenu nenadoma hitro stajale; polje je večidel že brez snežene odeje in hvala Bogu! mogoče je pospraviti repo in korenje in tudi stelje dobiti.

— (*Društvo „Sokol-a“*) je v čitalnični dvorani obhajalo v saboto obletnico svojo z navdušenim predgovorom, z lepo pesmijo „Ave Marija na planinah“, s pantomimično burko „Nevesta“ in s produkcijo gimnastike v plesu.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Deželni zbori so — razun galiciškega, ki menda traja do 13. dne t. m. — zdaj vsi pri kraju. Dunajski se je v zadnji uri o postavi za ljudske šole hudo sprl zato, ker poslanci iz dežele so grozne stroške pri plačilu učiteljev naložili dunajskemu mestu. Učitelji po pravici kličejo po zboljšani plači, — al z davki že tako preobloženo ljudstvo kliče: „iščite se je drugod, mi je ne zmoremo“.

— Iz potovanja cesarjevega se sliši, da je že zapustil Atene in da se čedalje bolj bliža Egiptu, kjer se bode z veliko slovesnostjo kmalu odprl imenitni Sueški kanal!

— V smislu §. 52. vojne postave ne veljajo splošne postave in ukazi za brambovce zastran njih ženitve, ako še niso prestopili 3. razreda starosti. Tedaj potrebujejo brambovci, ako se hočejo ženiti, k temu posebne dovolitve. To dovolitev podeliti je po §. 27. (lit. c.) brambovske postave poklican minister za deželno bran. To ministerstvo pa je z razpisom od 30. septembra 1869. leta c. k. deželno vlado pooblastilo, da sme ona dogovorno s c. kr. brambovsko komando v Gradcu v izročenem področji razsojevati prošnje za dovolitev v ženitev tistih brambovcev, ki še niso prestopili 3. razreda starosti. Prošnje za te posebne dovolitve v ženitev brambovcev se imajo položiti v glavnih mestih pri magistratu, na deželi pa pri c. kr. okrajnih poglavarstvih ter se morajo podpreti s potrebnimi pismenimi razlogi.

Iz Dalmacije. — Še zmiraj traja grozni boj med ustajniki in cesarsko armado; in še se ne vé, kdaj ga bode konec. Da je zmaga armadi zelo težavna, vidi se

iz tega, da še zmiraj iz mnogih dežel nove regimente vozijo na bojišče. Razdraženost na obeh straneh je silna; ustajniki mesarijo vjete vojake krvoločno, poveljniki armadni pa vbešajo glavarje ustajnikov in dajo požigati uporne vasi. Kako neki se bojo pomirili ti kraji, je važno vprašanje. Župan Vojnović, mož velikega zaupanja med Kotorci, je zdaj na Dunaji in je ministerstvu odkritosrčno razložil vse napake cesarskih vladnikov; — pravijo, da ga dunajska vlada hoče poslati za komisarja v domovino svojo s to nalogo, da pomiri spuntano ljudstvo. Peticija Kotorcev se glasi: Naj presviti cesar blagovoli ukazati, da se na postavni poti sklene, da Kotorci brambovci svojo službo opravljajo le med mejami boke Katorske, — da se med deželne brambovce vpisanim, kedar so vojaške službe izučeni, dovoli po svojih opraviilih iz svoje dežele iti, — da obleka brambovska ostane kar največ je mogoče narodna. — Turška in črnogorska vlada ste — če je res — postavile na meje svojo stražo, da ustajniki ne morejo vhajati čez mejo, in če uidejo, da jih zgrabi in jim orožje vzame. (Dunajski časnik „Zukunft“ je priložil svojemu listu te dni jako jasen „zemljevid bojišča v Katorskih bokah“, kterege administracija tega časnika tudi posebej prodaja po 12 kr. po pošti.)

Galicija. Iz Lvova. Deželni zbor je 6. dne t. m. volil poslance v državni zbor dunajski, al večidel iz skupine velikih posestnikov izvoljenih je reklo, da ne grejo na Dunaj. Zbora predsednik je odložil daljo volitev. Drugi dan so se nadaljevale volitve; nekteri so jih sprejeli, drugi ne. Kaj bode iz vsega tega, ni še jasno danes. — Resoluciji poljski ob priliki adresine debate ni veliko ugovarjal vladni komisar. Ako se spolnijo zahteve Poljakov, morajo se tudi spolniti zahteve kranjske in tiroljske. — Razprava o jako zaželeni spravi med Poljaki in Rusini odložila se je za prihodnji deželni zbor.

Lisinica vredništva. Gosp. dopisniku iz Dolenskega: Po naših mislih je bolje, da županu kar naravnost poveste, da po §. 58 ni imel oblasti sam storiti, kar je storil. Sicer pa je bolje taci osebni reči ne vleči na dan, ker na govor pride odgovor, in Bog vedi, kaj vse se reče. — Kar pa se tiče nemškutarja Trpina, pač sam kaže, da se s kruhom med „verfluchte dumme Slovenen“ sam sebe trpinči. Slovenci bi preveč dremali, ko bi taci „prijatlov“ ne imeli. — Gosp. dopisniku S. iz Gorenskega: Drugi pot pride. — Gosp. dopisniku iz Kostelja: Drugi pot gotovo!

Žitna cena

v Ljubljani 6. novembra 1869.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — — banaške 5 fl. 50. — turšice 3 fl. — — soršice 3 fl. 26. — rži 2 fl. 90. — ječmena 2 fl. 60. — prosa 2 fl. 70. — ajde 2 fl. 80. — ovsa 1 fl. 80 — Krompir — fl. —.

Žitna cena

v Kranji 6. novembra 1869.

Vagán pšenice 5 fl. — — rži 3 fl. — — ječmena — fl. — — ovsa 1 fl. 90. — soršice 3 fl. — — ajde 2 fl. 80. — prosa 2 fl. 60. — krompirja 1 fl. 30. — fižola 3 fl. 54.

Kursi na Dunaji 9. novembra.

5% metaliki 59 fl. 10 kr. Ažijo srebra 122 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 68 fl. 70 kr. Cekini 5 fl. 86 kr.

Loterijne srečke:

V Gradcu } 6. nov. 1869: 85. 60. 64. 62. 42.
na Dunaji } 44. 51. 28. 14. 31.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 20. novembra.